

Område: Kultur för tillväxt - kultur, media och idrott	Sidantal: 17
---	-----------------

KULTUR

EN FRI OCH TILLGÄNGLIG KULTUR

I ett gott samhälle är kulturen en viktig faktor. Kulturen står för kontinuitet och nyskapande och kan vara en kritisk röst i samhällsdebatten. Därför är det viktigt att alla människor får tillfälle att utöva kultur och får tillgång till kultur av hög kvalitet. Det utgör en grund i allt framgångsrikt samhällsbyggande.

Kulturen hjälper oss att tolka vår omvärld. Klassiska verk och myter, liksom populärkulturen, erbjuder oss någonting att hänga upp alla intryck på. En väsentlig aspekt av kulturlivet är att budskap överförs mellan gamla och unga, från de döda till de nu levande, samt till kommande generationer. Varje människa behöver vara en del av en tradition av detta slag.

Den yttersta grunden för behovet av en kulturpolitik är att kulturen är en förutsättning för ett samhälle som ständigt för ett samtal om de stora livsfrågorna och som erbjuder utrymme för reflektion och glädje för alla. I Centerpartiet vill vi se ett samhälle som är byggt underifrån, där allas skaparkraft får möjlighet att utvecklas. Det ska inte spela någon roll om du till exempel har ett funktionshinder, om du bor i glesbygden, om du är född och uppvuxen i ett annat land eller om du är ung och har ont om pengar. Alla ska ges möjlighet att vara delaktiga i kulturen. Då tjänar kulturen också som en brygga mellan olika grupper i samhället, till exempel mellan unga och gamla eller mellan personer som bott här i hela sina liv och sådana som flyttat hit från andra länder. Detta kräver också ett aktivt arbete för mer jämställdhet och mångfald i ledningen för kulturella verksamheter samt medvetenhet kring vikten av detta speglas också i de verk som spelas och de aktiviteter som genomförs.

Ett rikt kulturliv är också av största vikt för att vi ska kunna hantera de möten mellan traditioner och idéer som blir mer frekventa i en allt mer globaliserad värld på ett bra sätt. Därför är det också en angelägenhet för oss alla och har en viktig plats inom det som vi finansierar gemensamt. Centerpartiet vill medverka till en långsiktig och stabil utfästelse för att säkerställa långsiktighet i resurser till kulturen.

Kulturen fungerar också ofta som en mötesplats för människor med olika bakgrund och främjar på så sätt tolerans i samhället. Tolerans är också en viktig faktor för att få ett samhällsklimat med god jordmån för skapande. Det är betydelsefullt för företagande och därmed också för tillväxt. Allt detta gör att kulturen spelar en viktig roll för sammanhållningen i samhället.

Det finns behov av nationella mål för kulturpolitiken. De ska verka normerande för de statliga medel som läggs på kulturen. Syftet är att det ska finnas en gemensam grundläggande tanke i landet om det goda vi vill uppnå. Ett exempel är att det är viktigt med ett mångfaldsperspektiv i kulturlivet i hela landet. Sedan finns ett gemensamt kulturarv att såväl bevara som utveckla genom statliga institutioner som nationalscener och museer.

Kultur en viktig faktor för regional tillväxt och identitet. För Centerpartiet är det viktigt att det ska råda rationalitet och transparens i samhällets egna strukturer som tjäna kulturen. Det är också centralt att beslut om samhälleligt stöd till kulturen ska vara förankrade bland dem de främst berör. En ”portföljmodell” där en större del av de statliga medel som finns till förfogande efter dialog med regionerna ska kunna användas friare utifrån regionala förutsättningar och önskemål skulle kunna bidra till en mer spännande regional utveckling. Detta förutsätter en lokal och regional mobilisering för att formulera egna mål för kulturen, i vilken någon form av kontrakt mellan regionerna och civilsamhället bör slutas.

För att alla delar av landet ska ha tillgång till god kultur krävs att det finns allmänna samlingslokaler där kulturella aktiviteter kan utövas. Det behövs helt enkelt en god kulturell infrastruktur. Det finns ett antal viktiga institutioner som gör att alla delar av landet får tillgång till god kultur. Länsteatrarna är ett exempel. Även statliga institutioner som exempelvis Riksteatern har en stor betydelse för att möjliggöra goda kulturupplevelser nära alla i landet. Lokalt spelar bland annat biblioteken en viktig roll och kan fungera som kulturcentra. Nya driftformer och uppgifter för biblioteken ska bejakas. Det kan handla om mer samverkan med sin omgivning genom exempelvis bibliotekskort med förmåner. Det kan även handla om mer utåtriktat arbete genom ny teknik som också kan öka bibliotekens tillgänglighet. Detta ska ske med bibehållen bibliotekslag där fria boklån garanteras.

Allmänna samlingsplatser är av största betydelse för ett rikt kulturliv. Betydelsen av dem har ökat bland annat eftersom det offentliga rummet har krympt genom att det blivit allt fler inomhuscentrum som trängt undan tidigare öppna mötesplatser. Med modern digital teknik i

samlingslokaler kan de också spela en än viktigare roll som arena för det demokratiska samtalet. En strategi för att lokaler med sådan utrustning ska finnas tillgängliga i hela landet behöver tas fram.

Samlingslokaler av olika slag måste vara tillgängliga även för mer spontana arrangemang. Det är viktigt med flexibilitet och att stöd till olika kulturverksamheter ständigt omprövas för att nya kulturyttringar ska få utrymme. Det offentliga måste, genom stat, regioner och kommuner, medverka till att skapa bästa möjliga förutsättningar och rimliga villkor för allmänna samlingslokaler med generösa utrymmen och såväl amatörkulturarbetet som för spetsverksamhet.

Med en god infrastruktur för kulturlivet kan det blomstra i hela landet. Folkbildningen har tentakler som når långt ut i bygderna och kan fylla lokalerna med intressanta aktiviteter. De ideella insatserna har också en enorm betydelse för vårt vitala kulturliv. Det anordnas allt mellan samtalskvällar om viktiga frågor till kammarmusikaftnar. Arrangemang som människor ordnar på sin fritid och som är ovärderliga. Det måste finnas utrymme för alla människor som har ett intresse av att skapa kultur att få göra det oberoende av om det sker på amatör- eller elitmässig nivå. De båda nivåerna måste få samexistera då professionella kulturutövare inspirerar och uppmuntrar amatörer och vice versa. Inte minst för dessa möten behövs dessa allmänna samlingslokaler.

Centerpartiet står för ett varmt och öppet samhälle. I ett sådant samhälle behövs också ett betydande utrymme för spetskulturen. Vi behöver de som ställer de mest besvärliga frågorna och skapar den konst som inte är den mest lättillgängliga och som därmed inte ryms inom den kommersiella sfären. Den delen av kulturlivet måste också finnas tillgängligt för alla människor. Inte minst för inspiration som i förlängningen kan bidra till att berika och förnya även det mer kommersiella kulturutbudet. I det öppna samhället finns också ett starkt skydd för den konstnärliga friheten. Centerpartiet vill i linje med det avskaffa filmcensuren.

Vi vill värna vårt kulturarv samtidigt som vi måste skapa utrymme för det nya, den fria kulturen. Det är dagens vardag som utvecklas till att bli vårt kommande arv. Det handlar bland annat om att lyfta den kultur som berikar landets kulturliv genom de som har rötter i andra länder. Vi vill att mångfalden ska tas tillvara och att inte minst grupper som tidigare inte fått berättigad plats i kulturen ska få det. Vårt behov och vår förmåga att forma vårt

kulturliv är evigt. De är bara formerna som ändras och alla människor måste beredas lika möjligheter att vara med i skapandet.

Centerpartiet vill:

- Att ett brett kulturliv säkras i hela landet
- Att det offentliga genom stat, regioner och kommuner ska skapa rimliga villkor för allmänna samlingslokaler
- Att nya driftformer och uppgifter för bibliotek ska bejakas, med bibehållen bibliotekslag där fria boklån garanteras
- Att en ny modell, som öppnar för en regional anpassning, för statens kulturstöd till regioner införs i form av "portföljmodellen"
- Att det ska råda rationalitet, transparens och effektivitet i samhällets egna strukturer som tjänar kulturen
- Att en strategi för digitalisering av allmänna samlingslokaler, "digitala hus", tas fram
- Att befintligt kulturstöd oftare omprövas så att mer fria resurser finns för att stödja nya idéer och yttringar inom kulturområdet både nationellt och regionalt
- Medverka till en långsiktig och stabil utfästelse för att säkerställa en långsiktighet i resurser till kulturen
- Avskaffa filmcensuren

Kulturarvet

För att bli trygga individer som vågar öppna sig mot andra kulturer är det viktigt att ha kunskap om sin historia.

Det kulturarv vi bygger vidare på har i stora delar inte speglat samhället i sin helhet. Bland annat har kvinnors perspektiv och berättelser om kvinnors liv inte fått det utrymme som det borde ha haft. När vi nu formar det som kommer att bli framtidens kulturarv är det av största vikt att alla individer ges likvärdiga möjligheter att vara med och bidra. Också när vi lyfter fram vår historia är det viktigt att skildra den ur ett mer mångsidigt perspektiv. Den kulturella mångfald som Sverige haft genom historien, liksom vi har idag, är viktig att skildra.

De statliga museerna har i sina samlingar en mycket viktig del av de spår vi har av vår historia. Att bevara och utveckla dessa är betydelsefullt, men framför allt göra dem tillgängliga för alla genom att ordna spännande utställningar som gör historien levande för oss är det stora

uppdraget. Inte minst finns en enorm potential för att tillgängliggöra samlingarna om man digitaliserar dem. Ofta visas bara en liten del av samlingarna upp, resten är arkiverat.

Det finns också ett enormt kulturarv i offentliga byggnader. Delar av kostnaderna för nya byggnader har avsatts till konstnärliga utsmyckningar. Riksdagen fattade på 1930-talet ett principbeslut om att medel för konst i samband med byggande av statliga fastigheter inte borde understiga en procent av vad bygget kostade. Principen har betecknats ”enprocentregeln”. På 1980-talet ersattes den av ett fast bidrag till Statens konstråd. Många kommuner har frivilligt kommit att tillämpa denna princip. En stor mängd konst finns i såväl kommuner, landsting/regioner och statlig ägo. Det berikar vår gemensamma miljö. Det är viktigt att konst även framöver finns i offentliga miljöer. Hur den så kallade enprocentregeln tillämpas är därför värt att studera vidare.

Det finns konst även i andra byggnader än det offentliga. Kyrkorna i landet är i sig själva ett kulturarv och äger många värdefulla föremål. Konst finns också i privata byggnader som berikar den miljön. De olika huvudmännen ansvarar var för sig för dessa konstsamlingar, vilket är rimligt ur ett administrativt perspektiv. Centerpartiet anser också att statliga bevarandeinstrument som byggnadsminnesförklaringar och riksintressen för kulturmiljövård ska användas med försiktighet och med största möjliga lokala förankring. Den offentliga konsten kan med relativt enkla medel komma till än mer glädje genom ett aktivt förvaltarskap och det bör uppmuntras.

En viktig aspekt när det handlar om spåren från tidigare generationer är var dessa föremål finns och kan visas. För Centerpartiet är det viktigt att föremålen finns så nära den plats de hittats som möjligt, där önskemål och förutsättningar för detta finns. Där är intresset stort och föremålen hamnar nära sitt rätta sammanhang.

Bevarandet av kulturminnen är ett givet uppdrag för vårt samhälle. Lagstiftningen på detta område kan ibland medföra komplikationer vid exploatering av nya områden. Det är exploatören som bekostar arbetet kring undersökningar av fornlämningar. Staten går bara in och bidrar i speciella fall. Det händer att dessa kostnader bli så stora att tänkt ny bebyggelse inte blir av. Det finns skäl att fundera över alternativa sätt att fördela kostnader för detta. Att öppna upp verksamheten med uppdragsarkeologi för fler aktörer genom konkurrensutsättning är klokt ur såväl ett ekonomiskt- som företagsklimatsperspektiv.

Centerpartiet vill:

- Säkra vårt kulturarv inför framtiden, bland annat genom att bibehålla dagens nivå på statens kyrkoantikvariska ersättning
- Att museer inte bara får uppdraget att bevara utan att också föra ut, exempelvis genom att digitalisera samlingar och på så sätt tillgängliggöra dem
- Öppna upp verksamheten med uppdragsarkeologi för fler aktörer genom konkurrensutsättning samt utreda hur ett alternativt sätt att fördela kostnaderna kan se ut
- Statliga bevarandeinstrument som byggnadsminnesförklaringar och riksintressen för kulturmiljövård ska användas med försiktighet och med största möjliga lokala förankring
- Utreda ”enprocentregeln” för utsmyckning av byggnader

Kultur och (ut)bildning

Vi mår bra av kultur. Framför allt mår vi bra av att aktivt delta i ett positivt sammanhang, som att sjunga i en kör eller spela i ett band. Det är helt enkelt hälsofrämjande. Att genom kulturen få en känsla av sammanhang, var man kommer ifrån och vad man är en del av, är viktigt för att få en trygg identitet. När man har det blir man heller inte lika rädd för det som avviker från det man är van vid.

Tryggheten är också viktig för att på ett bra sätt hantera den det utanförskap som finns på olika sätt i vårt samhälle. Vi måste forma ett Sverige där alla känner att de behövs. Sverige är ett mångkulturellt land. Det ger förutsättningar för mycket spännande möten och nya idéer och innovationer som avsevärt kan förbättra våra möjligheter att göra vårt samhälle ännu bättre. Dessutom kan det stärka vår konkurrenskraft internationellt. Samtidigt innebär det mångkulturella samhället att vi alla måste utveckla en stor förståelse för andra perspektiv. En träning i detta är mycket viktig bland annat i skolan och i förskolan och här kan kulturen spela en nyckelroll. Att tränas i detta skapar också goda förutsättningar för tolerans. Ett samhälle som präglas av tolerans och öppenhet har också bra förutsättningar för tillväxt.

Barn och ungdomar översköljs av information från olika källor. För att lättare kunna värdera den information de tar del av krävs en hel del grundkunskaper, men också i hög grad en förmåga till självständigt tänkande. Även detta kan arbete med kultur i skolan bidra till. I exempelvis många klassiska verk belyses viktiga mänskliga beteenden, som man förstår innebörden av oändligt mycket bättre genom exempelvis en teaterpjäs, än genom ett teoretiskt resonemang. Man får helt enkelt en djupare förståelse för andra människors perspektiv om

man exempelvis använder sig av rollspel i undervisningen. Genom drama kan exempelvis könsnormer synliggöras eller förhållanden som hedersproblematik som kan vara svårt finna förståelse för på annat sätt. Drama, där de unga själva spelar olika roller, är därigenom ett gott pedagogiskt hjälpmedel. Det handlar kort sagt om att skapa grund för kritiskt tänkande genom bildning. Detta måste nå alla unga över hela landet eftersom det är betydelsefullt också för en väl fungerade nation. Därför är det viktigt med även statliga satsningar på detta område. Centerpartiet vill att satsningen på ”skapande skola” på sikt ska utvidgas till att omfatta såväl hela grundskolan som förskolan.

Kulturellt skapande utgår ifrån kreativitet. Kreativitet är också grunden för företagsamhet. Det är ytterligare ett skäl att satsa mer på kultur i skolan. Kreativitet handlar om att vrida och vända på olika saker, att skapa det nya, tänka utanför ramen, det oväntade. Kulturella aktiviteter tränar oss i detta.

Det är viktigt att skapa bästa möjliga förutsättningar för de ungas skapande. Många som är aktiva skapare inom kulturen idag har fått sin grund i kommunala musik- och kulturskolor i sin uppväxtmiljö. Tillgång till replokaler är också sådant som kommuner bidrar till. Inom skolans lokaler finns också många möjligheter till kulturellt skapande i allt från musiksalar till slöjdsalar. Välutbildade lärare i skolans skapande ämnen är bästa grunden för att få ett bra arbete med kulturfrågor i skolan. Även i övriga ämnen kan kulturen bidra med metoder för att stimulera och underlätta lärandet.

Centerpartiet ser stora vinster med kultur i skolan och efterlyser forskning inom detta område, gärna med ett tvärvetenskapligt perspektiv. Vi måste med alla medel finna sätt att stärka de ungas uppväxtvillkor.

Studieförbunden och folkhögskolorna är viktiga aktörer för att kulturlivet ska leva lokalt, runt om i hela landet, och bjuda mångfald och hög kvalitet. Folkbildningen spelar en stor roll bland annat eftersom den erbjuder en öppen och tillgänglig form för inläring och möten mellan personer med varierande bakgrund.

Det finns i Sverige ett antal högskoleförberedande kulturella utbildningar. De utbildningar som idag ryms inom den nya yrkeshögskolan kommer att omfattas av ett ramverk kring kvalitet och innehåll i undervisningen och ska granskas av en ny myndighet. Det vore intressant att göra en översyn beträffande vilken ställning de kulturella högskoleförberedande utbildningarna ska ha i förhållande till den nya yrkeshögskolan.

Centerpartiet vill:

- Att kulturen ska vara en självklar del i skolan och i förskolan så att ungas lärande, kreativitet och tolerans får utvecklas, genom att både ta del av kulturutbudet och själva aktivt utöva
- Att satsningen på "skapande skola" på sikt ska utvidgas till att omfatta såväl hela grundskolan som förskolan, en verksamhet som ska ske i nära samverkan med kulturorganisationer och andra aktörer
- Att fortsatt starkt stöd till folkbildningen säkras
- Att en översyn ska göras beträffande vilken ställning högskoleförberedande kulturella utbildningar ska ha i förhållande till den nya yrkeshögskolan

Kultur och hälsa

Kulturen och folkbildningen är nycklar till en bättre folkhälsa. När en människa tar steget – från passivitet till aktivitet, från stillasittande till rörelse, från ensamhet till social gemenskap – då händer något positivt. Det egna skapandet kan ge identitet och mening och därmed medverka till bättre hälsa.

Många människor i vårt land mår inte bra. Vi har hög sjuklighet i rygg- och ledvärk, smärta och trötthet. Arbetsrelaterad stress är också vanligt förekommande – såväl genom översysselsättning som genom arbetslöshet och utanförskap.

Men vad kan kulturen och folkbildningen göra åt allt detta? Faktiskt en hel del. Forskning har nämligen visat att folk som ofta går på bio, teater, konserter, konstgallerier, museer, fotbollsmatcher, eller idrottstävlingar har ökade chanser att leva ett längre och förmodligen lyckligare liv.

Kulturverksamhet och kulturell stimulans skänker glädje och skapar mening i tillvaron, något som är oerhört viktigt för sjuka människor. Centerpartiet anser att kulturen kan ge ett värdefullt bidrag till både läkningsprocessen och livskvaliteten hos vårdtagarna. Metoder inom rehabilitering med såväl natur- som kulturupplevelser ska främjas. Även naturupplevelser är hälsobringande.

Centerpartiet anser att kultur ska vara en del i folkhälsoarbetet. Det vill vi för att få människorna att må bättre. Dessutom sparar ett bättre hälsoläge pengar för staten, landstingen och kommunerna. Men den allra största och viktigaste vinsten gör den enskilda människan.

Centerpartiet vill:

- Att kultur ska vara en del i arbetet med folkhälsan
- Att satsningar på kultur inom vård och omsorg ska uppmuntras och stödjas
- Att metoder inom rehabilitering med natur- och kulturupplevelser främjas

Kultur och entreprenörskap

Kultur bidrar till tillväxt. Det sker på många olika sätt. Ett är genom att kulturen spelar en stor roll för besöksnäringen. Ett annat är att göra orter attraktiva för nyinflyttning och nyföretagande genom ett stort kulturutbud. Ett tredje är den produktion som sker av kulturmaterial landet över. Framför allt bidrar ett rikt kulturliv till ett samhällsklimat präglad av öppenhet och kreativitet vilket har en generell positiv inverkan på tillväxten. En attitydförändring behövs, så att kulturen bemöts som en betydelsefull kraft och tillväxtmotor. Centerpartiet vill framhålla entreprenörskap inom kulturens alla områden för att få en lokal tillväxt.

Vi måste underlätta för entreprenörer och kreatörer. Det gäller inte minst för kulturskapare med eget företag. Det måste finnas incitament för skapande generellt. Det är viktigt för samhällets utveckling i stort.

Det finns individer bakom varje ny uppfinning, varje nytt konstverk eller företag. Dessa behöver stöd från det sammanhang de befinner sig i för att kunna arbeta vidare och utveckla sina idéer. Det gäller då att främja skapandet av platser där de kreativa processerna har bästa möjliga förutsättningar att verka. Sådana miljöer lockar också till sig talanger, vilket ytterligare stärker platsens attraktivitet. Här kan korsbefruktningar av alla slag komma till stånd, exempelvis mellan teknik, konst och företagande. Ibland finns behov av personer som fungerar som förmedlande länkar mellan kreatörer och markanden och som bidrar till att få fruktbara verksamheter till stånd. Det handlar om att forma en öppen och tolerant miljö där bland annat kulturella aktiviteter förstärker den kreativa atmosfären och där möten mellan personer med olika perspektiv och kunskap sker naturligt. Kreativitet är en förutsättning för tillväxt.

En grundförutsättning för att kulturskapande ska bidra till tillväxt och för att folk ska satsa på kulturbranschen är att de som arbetar med detta har goda förutsättningar att klara sin

försörjning. En sak som kan bidra till detta är ett betydande inslag av entreprenörskap i utbildningen av kulturarbetare. Det gäller för såväl högskola som folkhögskola.

Många kulturskapare är egna företagare och det gäller att med olika medel ge dem förutsättningar att verka på en fungerande marknad. Ett sätt är att skapa bättre förutsättningar för kultursponsring och donationer till kulturändamål, med bland annat avdragsrätt vid beskattning. I de flesta länder är sponsring av både idrott och kultur en självklarhet och ger avdragsrätt för kostnaderna vid beskattning. I Sverige är inte skattelagstiftningen lika klar när det gäller kultursponsring och det leder till en avvaktande hållning hos företagen. Det är viktigt att skapa tydliga och klara regler för skatteavdrag vid sponsring av kulturaktiviteter och att det för företag införs avdragsrätt för förstahandsinköp av konst. Det finns också att se över hur moms tas ut på olika kulturaktiviteter, exempelvis dans och konserter. Att vi vill se satsningar på kultur inom skolan och vården, är också positivt för kulturskapare.

Centerpartiet anser att upphovsmännens rättighet att bestämma över sina verk och få ekonomisk ersättning när de brukas måste respekteras. Det gäller alla typer av verk som har ett visst mått av originalitet och regleras i upphovsrättslagen. Samtidigt är det viktigt att värna allmänintresset. Det är viktigt att kunskap tillåts spridas på ett smidigt sätt. Med ny teknik sker spridning av exempelvis musik mycket enklare och billigare än tidigare vilket givetvis är av godo. Samtidigt måste det bibehållas en grund för skapande. Detta för att få en kulturell mångfald på många områden även i framtiden. Vissa verk kräver omfattande investeringar såsom långfilmer och det måste gå att få betalt för det arbete som utförs. Ett annat exempel är akademisk litteratur där möjlighet till ersättning för författarna är nödvändig att få också för smalare verk.

Det krävs en översyn av hur ersättningen till upphovsmän ska se ut för att fungera i vår tid. Centerpartiet vill att en utredning tillsätts bestående av användare såväl som rättighetshavare av upphovsrättskyddade verk. Även akademiker, näringsidkare med flera bör ingå för att ta ett brett grepp i frågan och belysa den ur många perspektiv. Bland annat behöver frågan om hur en rättsordning som bäst främjar kreativitet och innovation bör se ut med tanke på den tekniska verklighet vi lever i och de krav på personlig integritet vi ställer. Centerpartiet anser att den fildelning som den enskilda individen ägnar sig åt inte ska kriminaliseras. Samtidigt är det nödvändigt att finna vägar för upphovsmännen att få ersättning. Det måste tas fram ett

system som är enkelt att förstå och som kan få acceptans både av upphovsmännen och av allmänheten.¹

Centerpartiet vill att fokus i frågan om illegal fildelning med upphovsrättskyddat material ska ligga på förebyggande informationsåtgärder och att bekämpa organiserad brottslig verksamhet. För Centerpartiet är det oacceptabelt med lagstiftning som ytterligare inskränker den personliga integriteten i dessa frågor. Centerpartiet anser också att upphovsrättsindustrins privatspanande riktat mot enskilda Internetanvändare ska motverkas.

Centerpartiet vill:

- Att det ska skapas enkla och tydliga regler för kultursponsring och donationer till kulturändamål med bland annat avdragsrätt vid beskattning
- Att kulturens betydelse för expansionen av upplevelseturismen ska lyftas fram och tas tillvara
- Framhålla entreprenörskap inom kulturens alla områden för att få en lokal tillväxt
- Att utbildning i entreprenörskap blir en del av de konstnärliga utbildningarna inom högskola och folkhögskola
- Att avdragsrätt för företag för förstahandsinköp av konst införs
- Se över hur skatt (moms) tas ut på olika kulturaktiviteter, exempelvis dans och konserter
- Ge goda förutsättningar för kulturskapare med eget företag
- Att fokus i frågan om illegal fildelning med upphovsrättskyddat material ska ligga på förebyggande informationsåtgärder och att bekämpa organiserad brottslig verksamhet, lagstiftning som ytterligare inskränker den personliga integriteten i dessa frågor är oacceptabelt
- Att upphovsrättsindustrins privatspanande riktat mot enskilda Internetanvändare ska motverkas

MEDIA

En fungerande demokrati förutsätter starka och av staten oberoende massmedier. Det är också av största vikt att det finns fungerande mediebevakning i alla delar av landet och att det finns goda förutsättningar för konkurrerande medier. Centerpartiet verkar för att systemet med presstöd skall fortsätta i syfte att upprätthålla en mångfald i tidningsbranschen.

¹ För att-sats se Öppenhetsprogrammet

Det finns i Sverige en bred uppslutning kring idén om behovet en stark och av politiken och marknaden oberoende radio och TV i allmänhetens tjänst. Det är inte aktuellt att ändra ägandet av Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion.

Public service-utbudet måste tillgodose skiftande intressen, produceras i och avspegla alla delar av landet, ha ett brett utbud som är tillgängligt för personer med funktionshinder och spegla hela samhället.

Centerpartiet anser inte att det är rimligt att i framtiden finansiera public service med dagens TV-avgiftssystem. En över tiden stabil och förutsägbar finansiering är grunden för en även i framtiden oberoende radio och TV i allmänhetens tjänst. Alternativet med skattefinansiering har också sina komplikationer. Det finns en risk att oberoendet för public service undermineras om anslaget bestäms politiskt i den ordinarie statsbudgeten. Det kan uppfattas som att politiken då styr tillgången till resurser utefter vad man för tillfället tycker om programproduktionen.

En annan modell är möjlig. Det är på sikt inte rimligt att koppla Tv-avgiften till hushållet när ”mottagningsapparaten” kan vara TV’n i vardagsrummet men lika gärna datorn på jobbet eller mobiltelefonen. Istället kan man ta ut en public service-avgift av alla skattebetalare som man gör med till exempel begravningsavgiften, oaktat människors medlemskap i Svenska kyrkan, utan några liknelser i övrigt. Vi betalar för vår gemensamma public serviceproduktion via en ”public service-avgift”, lika för alla oberoende av inkomst och omöjlig att smita från.

Public service har idag ett brett programutbud med allt från bra barnprogram, dokumentärer, fördjupande nyhetssändningar till folkliga underhållningsprogram. Centerpartiet anser att den bredden ska känneteckna public service även framöver. Om public service skulle få ett snävare uppdrag och bara sända de smala program som ingen annan gör, skulle folkligheten och folkbildningsfunktionen falla bort. Färre skulle då också tycka att de fick valuta för pengarna, vilket i sin tur skulle försvaga public service ytterligare. Bevarandet av ett brett programutbud, som Centerpartiet står för, bidrar därmed till att säkra framtiden för en oberoende radio och TV i allmänhetens tjänst.

För Centerpartiet är det centralt med en oberoende public service med ett brett utbud. Det kan dock vara en god idé att förlägga en betydligt större del av programproduktionen utanför själva public service-företagen än idag. Om man ser dem som den portal varigenom man

distribuerar program av en given kvalitet är det public service-företagens förmåga att beställa och normsätta program, som är viktig. Detta skulle öppna upp en stor verksamhet som idag ryms i SVT, SR och UR för en marknad, utan att vi tummar på samhällets uppdrag till public service.

För Centerpartiet är det också viktigt att de privata radio- och TV-företagen ska ha möjligheter att verka på en fungerande marknad med långsiktiga och goda villkor.

Centerpartiet vill:

- Att systemet med presstöd skall fortsätta i syfte att upprätthålla en mångfald i tidningsbranschen
- Att public service ska bibehållas med säkerställt politiskt och kommersiellt oberoende där nuvarande avgiftssystem avskaffas till förmån för en public service-avgift för alla
- Att de privata och kommersiella radio- och TV-företagen ska ha möjligheter att verka på en fungerande marknad med långsiktiga och goda villkor

IDROTT

Idrottsrörelsen är den största och mest livskraftiga folkrörelsen i Sverige. För många barn och ungdomar är idrotten den tredje viktigaste uppväxtmiljön, efter hemmet och skolan.

Samtidigt kommer larmrapporter om att fler barn och vuxna lider av övervikt till följd av en fysiskt passiv livsstil, vilket på sikt kommer att påverka folkhälsan negativt.

Idrottens roll för folkhälsan, barn och ungdomars uppfostran utanför hemmet och skolan, integrationen, jämställdheten samt spänning för arenapublik och TV-tittare kan knappast övervärderas. Det är något som Centerpartiet vill lyfta fram, slå vakt om och utveckla. Det betyder att vi vill se både bredd och spets.

För idrottens skull är det viktigt att beskeden om anslagen är stabila. För att säkerställa en långsiktighet i anslagen till idrotten, vill Centerpartiet medverka till en långsiktig ekonomisk utfästelse. Idrottsrörelsen bör dessutom ges mandat att själv besluta över inriktningen och prioriteringen rörande dessa medel.

Idrottsrörelsens starkaste resurs är de mer än 600 000 ideella ledarna. Under alla omständigheter måste den stora insats som idrottsledarna utför lyftas fram och ges allt stöd. För flertalet av ledarna inom idrotten betyder engagemanget uppoffringar både tidsmässigt

och ekonomiskt. Och man räknar normalt inte med något ekonomiskt utbyte för sin insats. Idag finns endast möjlighet att göra ett så kallat idrottsschablonavdrag. Centerpartiet menar dock att det borde vara möjligt för klubbar och organisationer att betala ut en viss mindre ersättning skattefritt till ideella ledare alternativt skatteavdrag för fasta kostnader som ideella ledare har motsvarande den så kallade bärplockarregeln.²

Möjligheten till spontanidrott är betydelsefull för att forma en lust och ett behov av att fortsätta med idrott och motion. Därför måste åtgärder sättas in för att skapa fler platser för spontanidrott. Framför allt kommunerna måste ta sitt ansvar för att det finns tillgång till ytor och arenor för spontanidrott och att det finns näridrottsplatser. Näridrottsplatser karakteriseras av att vara flexibla i användning och öppna för alla under hela året.

När det gäller idrottsrörelsens bidrag till integrationsarbetet finns det många goda exempel, men mer kan säkert göras. Andra frågor som kräver ytterligare arbete inom idrottsrörelsen är dopning och jämställdhet. Mycket gott arbete görs redan inom dessa områden, men utvecklingsmöjligheter finns. Centerpartiet vill också till exempel genom "idrottslyftet" stödja idrottsrörelsens arbete för ökad integration, jämställdhet och att motverka diskriminering.

Centerpartiet välkomnar om idrottsrörelsen och samhället i dialog kan hitta metoder som gör att barn- och ungdomar stannar kvar i klubbar och föreningar under längre tid. Här kan organisationer som arbetar främst med breddidrott som exempelvis Korpen och Friskis och Svettis, spela en roll. I en rapport från Riksidrottsförbundet om ledare har det visats att många tjejer och invandrare som vill fortsätta det idrottsliga arbetet som ledare inte blir tillfrågade om detta. Här har idrottsföreningarna en stor uppgift framför sig.

Om det kommer fram idrottsutövare som hävdar sig på världsnivå hälsas det med glädje av den idrottsintresserade delen av svenska folket. Ett antal av dessa kommer under några få år att få mycket höga inkomster som de med nuvarande skattelagstiftning till stor del får lämna i skatt. Alternativet för dem är att bosätta sig i ett annat land med förmånligare beskattning. Det här är inte rimligt och gagnar inte någon, vare sig idrottsutövaren eller samhället som inte får in någon skatt alls.

Centerpartiet föreslår därför ett idrottsutövarkonto, vilket innebär en speciallösning i skattelagstiftningen på liknande sätt som idag finns för andra grupper, till exempel skogskonto för skogsägare och upphovsmannakonto för författare. Gemensamt för dessa

² Den uppgår för närvarande till 12 500 SEK

grupper är att de kan få stora inkomster under en kort tid. Pengar på ett idrottsutövarkonto skulle då, på samma sätt som för de redan införda kontona, beskattas när de tas ut och inte under intjänandeåren. Med borttagandet av förmögenhetsskatten har situationen för dessa idrottare förbättrats. Ett idrottsutövarkonto finns det ändå ett behov av för att göra det möjligt att sprida inkomsterna över en längre period, vilket också har betydelse i skattehänseende.

Idrottsföreningar som betalar ut ersättning till idrottsutövare som inte under året uppgår till ett halvt prisbasbelopp behöver inte betala arbetsgivaravgifter. Som idrottsutövare räknas även aktiva tränare, tävlingsfunktionärer eller liknande funktionärer. Centerpartiet vill att halva prisbasbeloppsregeln för aktiva inom idrotten även ska gälla för aktiva inom andra allmännyttiga föreningar.

Varje år arrangeras stora internationella evenemang som lockar tiotusentals deltagare typ fotbollsturneringen Gothia cup och O-Ringens 5-dagarsorientering. Vi har också hållit flera andra stora internationella arrangemang genom åren.

Centerpartiet menar att sådana stora evenemang är till gagn för Sverige både ekonomiskt, turistiskt och idrottsligt. Men konkurrensen om att få arrangera stora internationella mästerskap hårdnar. Därför bör en långsiktig nationell strategi utarbetas för att i ökad utsträckning locka stora internationella idrottsevenemang till Sverige, exempelvis olympiska vinter- och sommarspel.

Centerpartiet vill:

- Möjliggöra en viss skattefri ersättning alternativt skatteavdrag för fasta kostnader som ideella ledare har motsvarande den så kallade bärplockarregeln
- Att halva prisbasbeloppsregeln för aktiva inom idrotten även ska gälla för aktiva inom andra allmännyttiga föreningar
- Medverka till en långsiktig utfästelse beträffande det statliga anslaget till idrotten samt med mindre detaljstyrning
- Utarbeta en strategi för att locka internationella idrottsevenemang till Sverige, exempelvis vinter-OS 2018 och sommar-OS 2024
- Inrätta ett "idrottsutövarkonto" med särskild skattelagstiftningen, med skatt vid uttag
- Stödja idrottsrörelsens arbete, till exempel genom "idrottslyftet", för ökad integration, jämställdhet och att motverka diskriminering

SPEL

Många människor i Sverige finner stort nöje i spel av olika slag. För de allra flesta utgör spelandet ett trevligt och spännande inslag i livet. En liten del av de som spelar utvecklar dock ett beroende, vilket kan leda till svåra problem för de som drabbas. Centerpartiet vill se en spelmarknad som samtidigt erbjuder god underhållning och skydd mot missbruk och som med en del av sin avkastning, genom staten, bidrar till samhällsnytta. Resurser till vård av spelberoende utgör här en viktig del.

I Sverige har vi en reglerad spelmarknad. Det som regleras är bland annat vilka som har rätt att bedriva spel och förhållanden kring själva spelandet, exempelvis åldersgränser och hur stor del av omsättningen som ska delas ut som vinst till spelarna.

Folkrörelserna, hästsporten, idrotten och staten är de som den svenska spelmarknaden i första hand är förbehållen för. Överskottet ska också åter till dessa aktörer. Det går främst till föreningarnas verksamheter, olika delar av hästnäringen och folkrörelserna.

På senare tid har flera utlandsbaserade spelbolag tagit marknadsandelar via Internet. Detta innebär att en stor och växande del av spelandet idag inte sker inom samhällets kontroll, med dess regler för att skydda konsumentintresset med mera. Dessutom kommer inget av det ekonomiska överskottet från detta spelande samhället tillgodo. Det gör att den reglering vi har idag behöver anpassas efter de nya förutsättningarna.

Ett sätt att få en fungerande spelmarknad är att öppna den idag reglerade marknaden även för fler aktörer. Det skulle kunna ske genom ett licenssystem. Med licensen skulle följa krav på att följa samma regler som de nu verkande aktörerna, vilka även framöver ska kunna verka på spelmarknaden. Det gäller även det statliga bolaget Svenska Spel. Konkurrensen skulle ske på lika villkor avseende skydd för konsument, avkastningsregler etcetera och spelmarknaden skulle därigenom även framöver kunna ge intäkter till samhällsnyttig verksamhet. Detta kan då också ske i samklang med skydd av spelarna.

Centerpartiet vill:

- Se över regleringen av spelmarknaden i syfte att tillåta fler aktörer och samtidigt säkra såväl återbäringen till samhället och folkrörelserna som konsumentskydd och vård av spelmissbrukare

Partistämman beslutade:

- att anta ovanstående politiska punkter
- att lägga partistyrelsens ovanstående text till handlingarna
- att motionerna 701 – 707 anses besvarade